

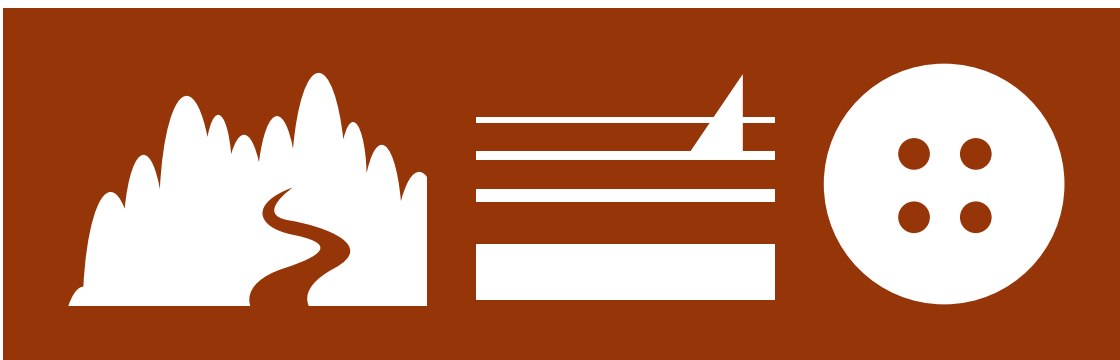
3.Elements de percepció puntual

723.Elements de percepció puntual

La llegibilitat dels pictogrames

Els pictogrames constitueixen un llenguatge alternatiu a les paraules, sobretot en informacions d'abast internacional. S'hauria de cuidar aquest llenguatge, que va en augment, perquè per la xarxa de carreteres de la Generalitat de Catalunya hi circula una allau de turistes, també creixent, que no coneixen, o bé coneixen de manera insuficient, la llengua del nostre país.

El disseny dels pictogrames hauria de ser clar i llegidor, expressiu i simbòlic. Les mostres que il·lustren aquestes pàgines pertanyen a estils diferents i només tenen un valor d'exemple: 1, símbol cultural; 2, símbol turístic; 3, símbol industrial. Tanmateix, el repertori és difícil de resoldre i cal pensar en la possibilitat de fer-hi participar els professionals del disseny i la il·lustració més capaços en cada ocasió.

1

2

3

743.Elements de percepció puntual

Propostes de senyalització

Per al plantejament del disseny de la senyalització i informació d'itineraris, seria bo seguir els criteris principals següents:

1. L'eficàcia comunicativa
2. La reducció de l'impacte ambiental

Ambdues característiques poden formalitzar-se amb el màxim potencial d'innovació gràfica, tot i que la innovació no hauria d'arribar només a les formes, sinó, sobretot, als continguts.

CAIXA ALTA

Tipografia

Sense haver de canviar el tipus de pal establert per la convenció internacional, la tipografia es podria decantar progressivament a favor de la lletra Helvetica, la més acreditada actualment, tal com ja es pot veure en alguns senyals nous, especialment a les rondes barcelonines.

Pel que fa al tractament de les informacions, caldria optar per l'ús de les caixes alta i baixa (majúscules i minúscules), acreditades també internacionalment per a aquests requeriments, per tal d'insistir en la funcionalitat i eficàcia, eliminant progressivament els rètols amb lletres de caixa alta (majúscules), clarament inferiors pel que fa a la llegibilitat, que hauria de ser l'argument prioritari de la informació viària.

caixa baixa

763. Elements de percepció puntual

També es pot considerar la possibilitat de valorar les versions tipogràfiques característiques de la família tipogràfica aconsellada (45, 55, 65, 75), expressant amb els gruixos naturals de cada versió la llunyania d'un missatge respecte del conductor, per tal de reforçar-ne visualment la sortida més propera.

En aquest ordre, la versió *Ultra Light* (45) fóra indicada per a les informacions més llunyanes i, lògicament, la versió *Black* (75) per a les més properes. Entremig, les successives distàncies disposarien encara, amb la tipografia *Helvetica*, de les versions *Light*, *Roman* (55), *Medium* (65) i *Bold*.

↑	Andorra	800 km
↑	La Jonquera	600 km
↑	Girona	400 km

3.Elements de percepció puntual⁷⁷

Pel que fa a la tipografia general aniria molt bé la versió *Roman* (que ja és, per cert, a les rondes barcelonines), molt llegible en negatiu i amb un pes visual lleuger que contribueix notablement a fer una lectura clara dels signes alfabètics. Determinades informacions (per exemple, localitats molt allunyades les unes de les altres) poden fer-ho estratègicament preferible.

En tot cas, fóra bo aprofitar la lògica tipogràfica que des de fa més de mig segle ha establert gruixos diferents i, en conseqüència, pesos visuals també diferenciats, per tal de destacar o rebaixar la presència d'informacions o llegendes d'importància variable.

↑	Lleida	200 km
↑	Tarragona	100 km
↖	Barcelona	20 km

783.Elements de percepció puntual

La presència sovintejada de fletxes orientadores fa pensar, novament, en la impecable lògica tipogràfica històrica.

Cada versió de lletra té un mostrari corresponent de complements tipogràfics (entre els quals la fletxa), fets exactament amb el mateix traç i el mateix gruix dels signes tipogràfics del tipus. Aquest cas s'il·lustra amb exemples d'Helvetica Roman (55) i Medium (65).

D'aquesta manera, la lectura clara i còmoda de tot el conjunt informatiu esdevindria d'una coherència absoluta i facilitaria una lectura sense sotracs, d'un cop d'ull, que és com acostumem a entrar en un text: copsant d'una a tres paraules alhora, i dues o tres línies de cop. De fet, ara mateix, les fletxes lluminoses que indiquen el pas a les boques dels túnels ja tenen un traç fi molt semblant al que proposa el *Llibre d'estil*.

← Vic

← Vic

3. Elements de percepció puntual 79

Una altra qüestió important per tal de facilitar una lectura clara, ràpida i eficaç de les informacions escrites que ens trobem a les carreteres és establir una disposició òptima de la llegenda en el suport corresponent.

En aquest exemple es fa referència a un principi de composició elemental. En els casos de llegendes compostes en dues línies, la interlínia ha de ser, sempre, inferior als marges superior, inferior i laterals. Si no es fa així, el rètol queda ofegat pels límits del suport i cada línia de text tendeix a separar-se de l'altra en identificar-se amb el que té més prop: en aquests casos extrems, els límits del senyal.

803. Elements de percepció puntual

El color dels suports a la xarxa viària

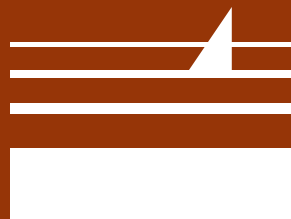
El color és el tercer llenguatge de la comunicació visual, juntament amb la tipografia i la pictografia (o la imatge, considerada d'una manera més general), i hauria de complir un doble paper: estètic i informatiu.

Simplement per una qüestió d'eficàcia lectora, i més encara en tractar-se de dos llenguatges diferents i simultanis, com són la pictografia i la tipografia, el millor fóra que el color fós sempre el mateix per a ambdues informacions, per tal d'estalviar sacsejaments visuals i agressions als ulls dels lectors. Un bon exemple és el blanc.

Les Borges
Blanques

Blanes

Balaguer

3. Elements de percepció puntual 81

Damunt el color terra convencional, sobre el qual es componen aquest tipus d'informacions culturals o turístiques normalitzades a bona part d'Europa, és clar que el blanc és molt més visible i contrastat que no pas el negre.

A tall de suggeriment, i sempre que es volgués destacar una cosa de l'altra (la informació escrita de la pictogràfica, o viceversa), la diferència, més que no pas el color, la pot posar la mida, que tal com es pot veure en aquests exemples és capaç de marcar diferències molt evidents.

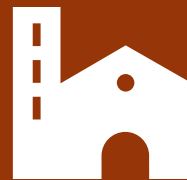
Boí

Olesa de Montserrat

Ripoll

823.Elements de percepció puntual

Suports a la xarxa viària

Una lectura clara, ràpida i sense jerarquies pot proposar-se perfectament a la vista d'aquests exemples: els pictogrames ocupen la mateixa taca que els signes alfabètics, i també el mateix color, i en canvi, no solament no es confonen sinó que es llegeixen fluidament, l'un després de l'altre. Així és com hauria de ser.

Amb la immensa diferència morfològica dels dos llenguatges (pictogràfic i tipogràfic) n'hi ha prou per marcar diferències. Són llenguatges diferents, codis diferents, icones diferents. I això el lector ho sap sense saber-ho, per la força del costum.

 Ripoll

 L'Escala

 Masquefa

 Esparreguera

 Gelida

 Balaguer

“Si et deixen, compon fent caixa a l’esquerra”.

Aquest consell que inclou el dissenyador Enric Jardí, en un llibret que ha publicat, i vint-i-dues bones reflexions més, expressa una preferència que, en parlar d’informació vial, hauria de ser norma.

A Occident, tots hem estat instruïts en la pràctica de llegir d’esquerra a dreta i de dalt a baix, des dels tres o quatre anys. Aquesta llei natural ha determinat que, quan la vista es dirigeix a un suport concret per tal de desxifrar-ne el contingut, se situï abans que res a dalt i a l’esquerra, tant en panells laterals com elevats. Aleshores, per tal d’estimular l’eficàcia de les informacions a les carreteres, el consell sobre la composició de llegendes no pot ser més elemental: “Si et deixen, compon fent caixa a l’esquerra”.

Sant Joan
Pineda
Olot

843.Elements de percepció puntual

Suports de lectura a peu pla

El repertori de suports es pot completar perfectament amb una mena d'opis informatius d'un format excepcionalment vertical.

Previst per anar fixat a terra (aquí només es fa referència al panell), els opis afavoririen una lectura reposada, i fins i tot més extensa, sempre que es plantessin als llocs tradicionals d'esbarjo o espera com ara les zones de descans, parades de transports públics i estacions de servei.

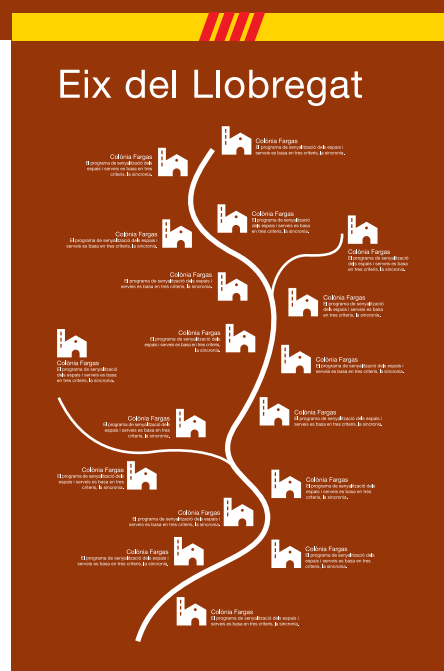

Panell de 120x180 cm

3. Elements de percepció puntual 85

Aquest tipus de suport podria complir perfectament les funcions d'informació turística i cultural que fossin necessàries, des de tipologies tipogràfiques, pictogràfiques i cromàtiques comunes a la resta de suports senyalètics.

De fet, ja són comuns el color terra, la banda superior de color corresponent a l'itinerari o territori, la tipografia Helvetica i la pictografia complementària necessària.

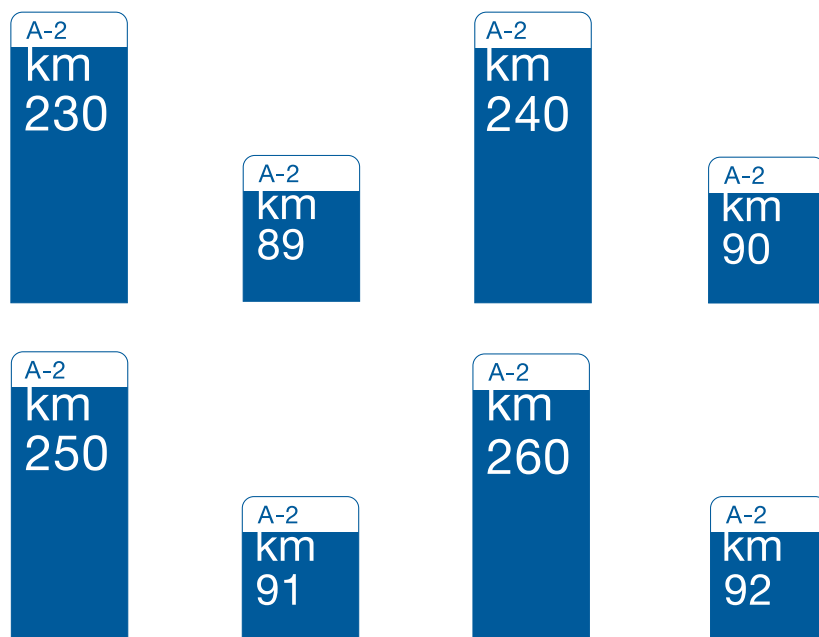

863. Elements de percepció puntual

Les fites quilomètriques

Un simple esquema identitari per a noves fites quilomètriques proposaria, com a primera i potser única distinció, el detall de pintar pràcticament tota la fita del color respectiu a la categoria de la carretera en qüestió (autopista o autovia, xarxa bàsica, comarcal i local).

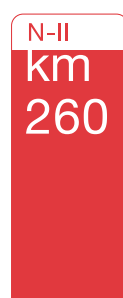
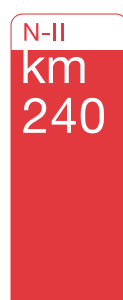
La unitat tipogràfica i cromàtica, així com la composició amb caixa a l'esquerra, farien prou bé el paper de cohesió identitària amb la resta de senyalització de la xarxa.

3. Elements de percepció puntual **87**

Com es pot apreciar en aquesta mostra, el canvi de color és suficient per a distingir-ne clarament les categories.

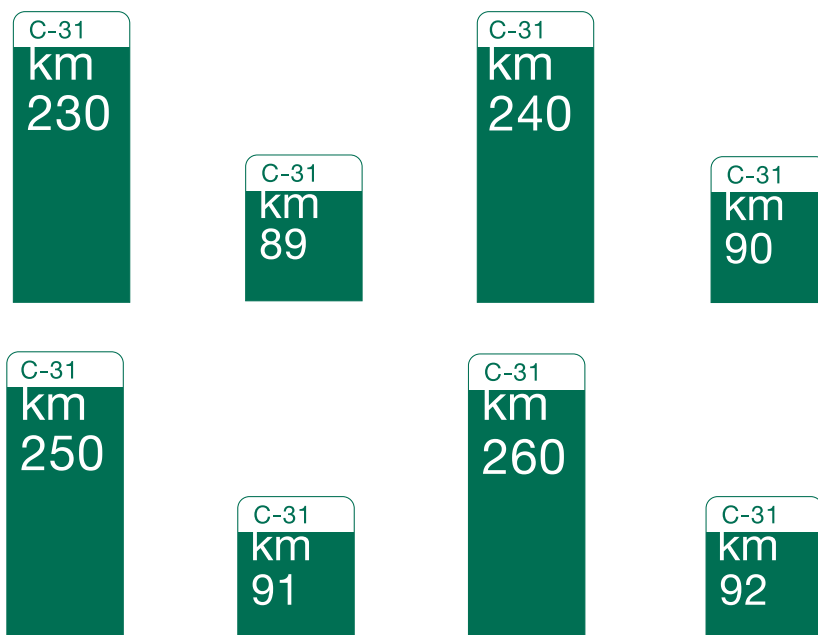
Si, a més, la composició de la tipografia s'agrupés en un sol bloc, i es diferenciessin les llegendes exclusivament pels cossos, la identitat ressaltaria naturalment, sense perdre gens de coherència interna.

883. Elements de percepció puntual

Efectivament, tot sembla indicar que la fita quilomètrica podria ser la peça que contribuís a caracteritzar la xarxa de carreteres catalanes d'una manera més insistent. Les imatges que il·lustren la possibilitat d'una actuació en aquest sentit tenen, només, valor de suggeriment.

Naturalment, un altre element distintiu podria ser el disseny de la peça. Un disseny que podria millorar sense gaire esforç els estàndards actuals, que funcionen en totes les xarxes viàries de l'Estat.

3. Elements de percepció puntual 89

La intervenció de dues tintes cromàtiques es justifica en aquest exemple, senzillament, perquè el groc assignat a la xarxa de carreteres locals seria un color massa clar perquè el blanc de les lletres hi funcionés correctament.

Ara bé, de la mateixa manera que pot trobar-se una solució raonable, per tal d'integrar aquesta fita local a la resta, també es podria fer a la inversa; és a dir, que les altres fites es tractessin amb dues tintes en lloc d'una.

